

KONKURENCIA VO VEREJNEJ OSOBNÉJ DOPRAVE NA SLOVENSKU

Ondrej Marušiak
Protimonopolný úrad SR
Bratislava, 18.5.2016

Doprava na Slovensku

2

- Cestná:
 - ▣ **Autobusová doprava**
 - ▣ Individuálna osobná doprava
 - ▣ Uber, Hopin, Liftago...
- **Železničná doprava**
- Letecká doprava
- Riečna doprava

Postupná liberalizácia AD

3

- MHD/PAD
 - Nariadenie ES č. 1370/2007
 - Od 2009 potreba vypísania tendra pre MHD/PAD (okrem možnosti keď vykonáva vo vlastnej réžii, vtedy ostáva možnosť priameho zadania)
- DAD
 - Liberalizované, potrebné len splniť všeobecné bezpečnostné normy a certifikačné postupy
 - nie je potrebné ani preukazovať predchádzajúce skúsenosti

Postupná liberalizácia ŽD

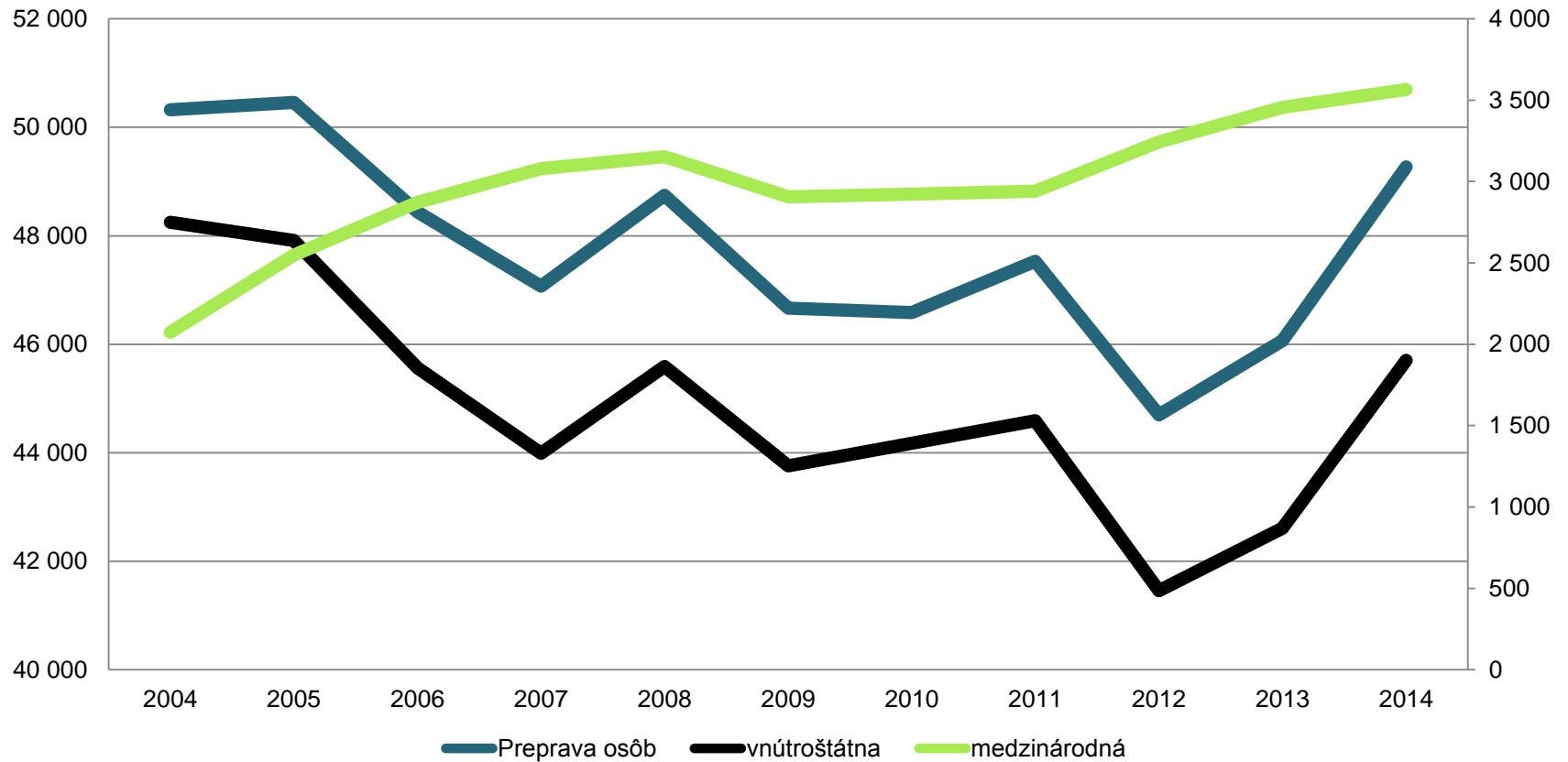
4

- Prvé dva železničné balíky z 2001 a 2004 sa venovali liberalizácii nákladnej dopravy
- 3. železničný balík 2007 (2007/58/EC) rieši už aj čiastočnú liberalizáciu v osobnej preprave
 - Otvorenie trhu medzinárodnej prepravy od 2010
- Vnútroštátna v návrhu štvrtého balíka od 2023?
- Na rozdiel od AD, v ŽD je stále možnosť priameho zadania zmluvy (nariadenie ES č. 1370/2007) vo verejnom záujme
- U nás si štát v poslednej zmluve so ZSSK vytvoril určitý priestor pre postupnú liberalizáciu (viď BA-DS-Komárno)

Vývoj v osobnej doprave

5

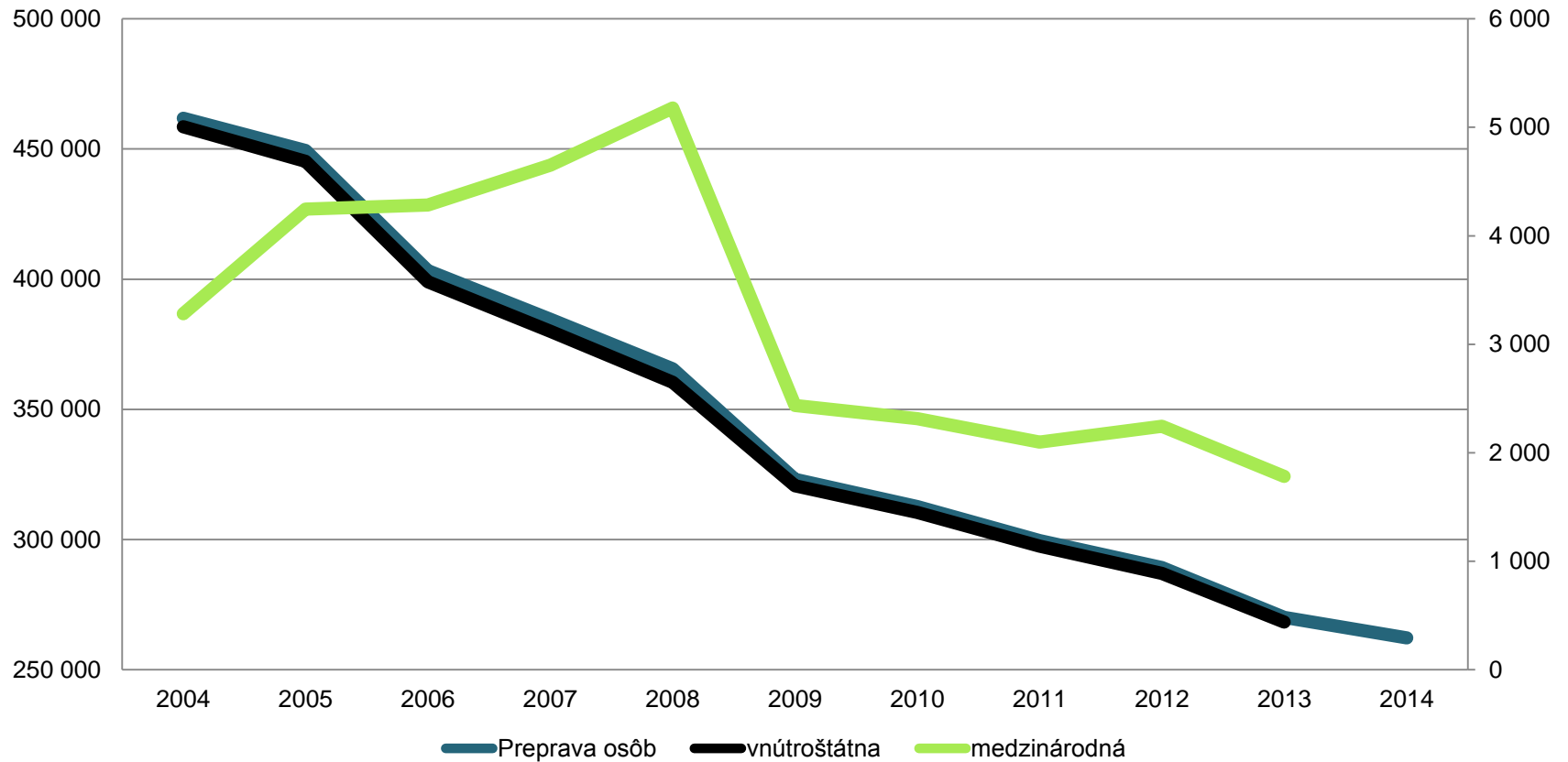
Železničná doprava / počet prepravených osôb

Vývoj v osobnej doprave

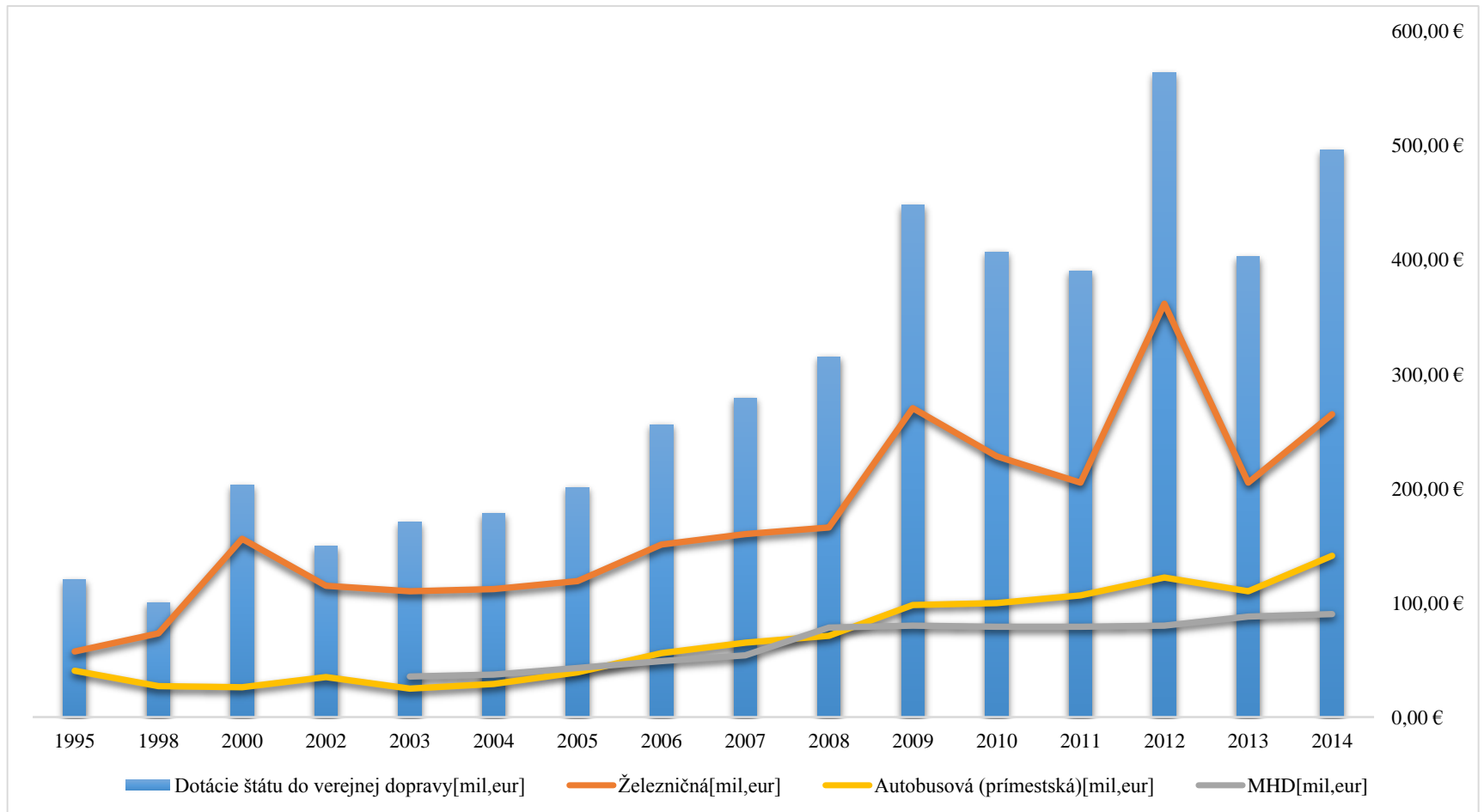
6

Autobusová doprava / počet prepravených osôb

Vývoj dotácií

7

Verejná autobusová doprava

8

- Podľa zákona
 - Pravidelná autobusová doprava
 - MHD, PAD, DAD vnútroštátna/medzinárodná
 - Vo verejnom záujme, komerčná
 - Osobitná pravidelná autobusová doprava
 - Príležitostná autobusová doprava

Železničná doprava

9

- Prímestská a regionálna doprava
 - Vo verejnom záujme
- Diaľková doprava
 - Vo verejnom záujme a komerčne

Prax

11

- Autobusová verejná doprava
 - ▣ Arriva / SAD Trnava (2015)

- Železničná verejná doprava
 - ▣ Podnet RegioJet

Arriva / SAD Trnava (2015)

12

- **Unilaterálne účinky:** odstránenie významných konkurenčných obmedzení
- **Koordinačné účinky:** koncentrácia uľahčí alebo umožní vznik koordinácie
- **Kľúčové otázky:**
 - Ako moc si konkurujú
 - Ako ich budú obmedzovať ostatní

- Obe spoločnosti sú aktívne v
 - ▣ MHD
 - ▣ PAD
 - ▣ Vnútroštátna DAD
 - ▣ Medzinárodná DAD

Relevantné trhy

14

- **Trh zadávania zákaziek (sút'až o trh)**
 - MHD, PAD (poskytovaná ako služba vo verejnom záujme)
 - Okrem dopravnej licencie je potrebné uzavrieť zmluvu o službách (určuje výšku cestovného, tarifu...)
 - Od 2009 potreba vypísať tender
- **Trh poskytovania komerčnej DAD**
 - Vnútroštátna/medzinárodná DAD
 - Prevádzkovatelia rozhodujú o cene, frekvencii...

- MHD/PAD (národný trh)
 - Z prieskumu obstarávateľov väčšina sa vyjadrila, že nevie alebo nemá vplyv koncentrácia na súťaž
 - Z prieskumu konkurentov sa väčšina vyjadrila rovnako
 - Istá časť vyjadrila obavy (Arriva bude schopná vstupovať do tendorov pod ekonomickú cenu)
 - Podobné závery aj v prípade, že trh je kraj, susediace regióny

- Komerčná DAD
 - Nadobúdaný pôsobí na 3 vnútroštátnych a 1 medzinárodnej linke
 - Čiastočné prekrytia
 - Úrad identifikoval dostatočný počet konkurentov na daných linkách
 - Nízke bariéry vstupu (nie je potrebné ani preukazovať predchádzajúce skúsenosti)

- Verejné obstarávanie:
 - Potreba čo najväčšieho počtu účastníkov
 - Potreba včasného vyhlásenia
 - Vhodné nastavenie podmienok
 - Špecifické obraty, počty autobusov a pod
 - Uľahčiť vstup zahraničným konkurentom
 - Potreba čo najväčšieho počtu účastníkov
 - Výhoda ak technické zabezpečenie vlastní objednávatel'

Verejne obstarávanie Nitra

18

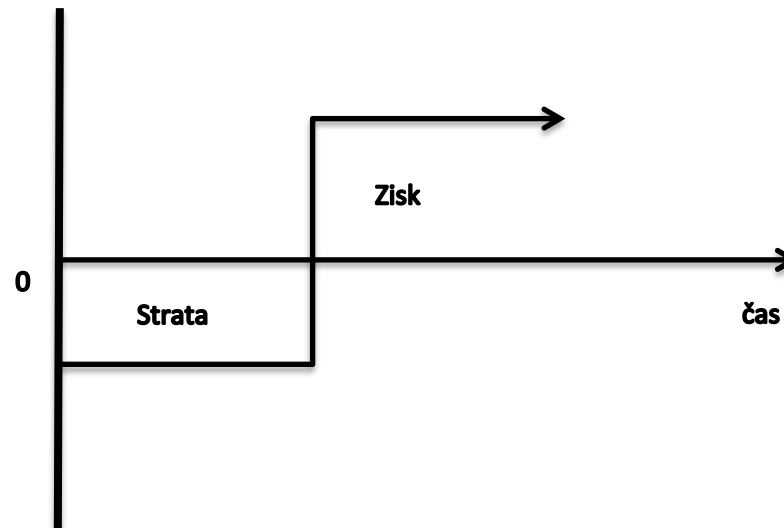
- V Nitrianskom kraji končila ku koncu roka 2015 zmluva o verejnom záujme
- Vypísané verejné obstarávanie
 - Neprimerané podmienky ?
 - obrat, počet km, počet autobusov, vodičov...počty odvodené zo zákazky => menší záujemcovia majú problém

- Regiojet
 - Podal podnet na PMU
 - „Dôvod je zníženie cien pod naše náklady, aby nás vytlačili z trhu”
 - *ŽSSK znížila cenu lístku vo svojich IC vlakoch na trati Bratislava - Žilina - Košice z priemerných 22 eur na 13 eur*

Predátorské ceny

20

- Predátorstvo sa oplatí vtedy, keď je firma schopná v budúcnosti si nahradiť straty

- Je ZSSK dominant?
 - Aký je relevantný trh?
 - IC?, IC+RegioJet?, ..., Autobusy +vlaky?,...
 - Rôzne kategórie zákazníkov? „zadarmisti“?

- Zníženie ceny je predátorstvo alebo normálna konkurenčná reakcia?
- Každý nový vstup ovplyvní dopytovú krivku, t.j. pre akúkoľvek cenu bude dopyt nižší ako predtým
- Pre dominantu môže byť optimálne nastaviť cenu, ktorá mu z krátkodobého hľadiska spôsobuje stratu (napr. keď sú náklady vstupu vysoké)

Porovnanie cien a nákladov

23

- Treba cenový benchmark (napr. AKZO pravidlo ,Areeda-Turner test, USA 1975)
 - ▣ $P < AAC(AVC)$ \Rightarrow predátorstvo
 - ▣ $AAC(AVC) < P < LRAIC(ATC)$ \Rightarrow treba ďalšie údaje
 - ▣ $P > LRAIC(ATC)$ \Rightarrow nepravdepodobné predátorstvo

Necenové predátorstvo

24

- V doprave je možnosť predátorského správania aj pomocou frekvencii spojov a časovania
 - Časovať odchod spoju tesne pred konkurentom
 - Toto nevedie ani ku krátkodobému prospechu spotrebiteľa
 - Zvýšiť častosť spojov

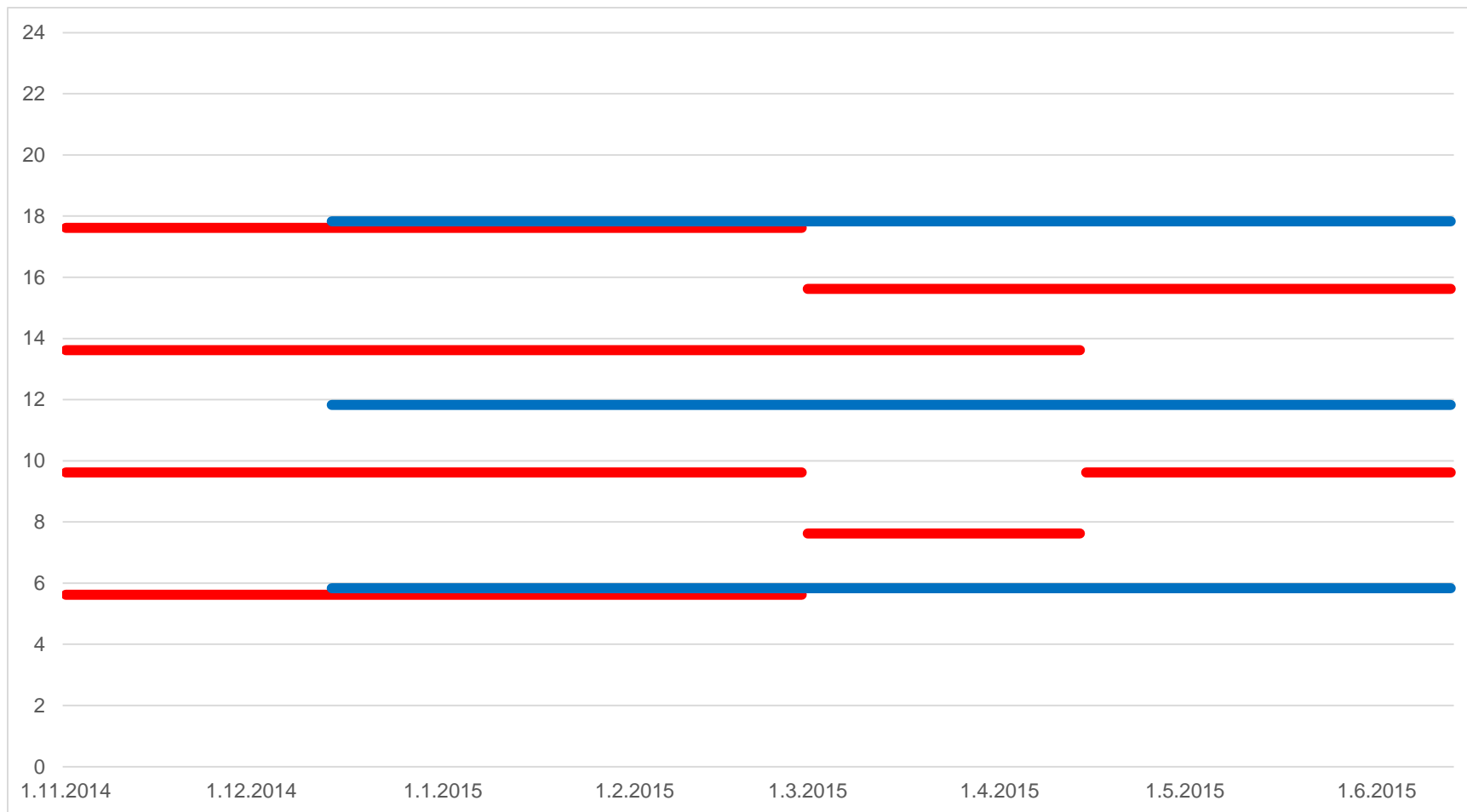
Počet spojov

25

	Z BA do KE			Z KE do BA		
	pracovné dni	sobota	nedeľa	pracovné dni	sobota	nedeľa
do 13.12.2014	4 (4/0)	3 (3/0)	2 (2/0)	4 (4/0)	2 (2/0)	3 (3/0)
od 14.12.2014	7 (4/3)	6 (3/3)	6 (3/3)	7 (4/3)	6 (3/3)	7 (4/3)
od 1.3.2015	6 (3/3)	5 (2/3)	5 (2/3)	6 (3/3)	5 (2/3)	6 (3/3)
od 15.4. 2015	5 (3/2)	3 (0/3)	4 (1/3)	5 (2/3)	3 (0/3)	5 (2/3)

Pracovné dni z Bratislavy do Košíc

26

Záver

27

- AD:
 - ▣ MHD/PAD: dôležitosť správneho nastavenia tendrov
 - ▣ DAD: na trhu prebieha súťaž

- ŽD:
 - ▣ Potreba väčšieho otvorenia trhu

Ďakujem za pozornosť!

www.antimon.gov.sk

Twitter: @PMUSR_tweetuje

ondrej.marusiak@antimon.gov.sk